

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (tredje avdelningen)
den 8 maj 2003 *

I mål T-82/01,

VOF Josanne, Papendrecht (Nederländerna),

Pieter van Wijnen, Papendrecht,

Adrianus Jacobus van Wijnen, Papendrecht,

Anigje Veen, Meerkerk (Nederländerna),

företrädna av advokaterna J. van Dam och Y. Ooykaas,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av H. van Vliet och W. Wils,
båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: nederländska.

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut SG (2001) D/286100 av den 9 februari 2001, genom vilket kommissionen avslog sökandenas ansökan om att fartyget Josanne inte skulle omfattas av tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 718/1999 av den 29 mars 1999 om en politik för gemenskapens flottkapacitet inom inlandssjöfarten för att främja transporter på de inre vattenvägarna (EGT L 90, s. 1),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts samt domarna J. Azizi och M. Jaeger,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Plingers,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter de muntliga förhandlingarna den 18 september 2002 respektive, efter att det muntliga förfarandet återupptagits, den 30 januari 2003,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 Rådets förordning (EG) nr 718/1999 av den 29 mars 1999 om en politik för gemenskapens flottkapacitet inom inlandssjöfarten för att främja transporter på

de inre vattenvägarna (EGT L 90, s. 1) har till syfte att minska den överkapacitet inom fartygsflottor som finns i alla sektorer av marknaden transporter på inre vattenvägar. För detta ändamål föreskrivs en på gemenskapsnivå samordnad nedskrotningsplan för fartyg samt stödåtgärder. Förordning nr 718/1999 utgör en fortsättning på de ansträngningar som gjorts sedan rådets förordning (EEG) nr 1101/89 av den 27 april 1989 om strukturella förbättringar inom inlands-sjöfarten (EGT L 116, s. 25; svensk specialutgåva, område 7, volym 3, s. 165).

- 2 Enligt artikel 1 första stycket i förordning nr 718/1999 skall "[f]artyg som är avsedda för inlandssjöfart och som används för transport av gods mellan två eller flera punkter på inre vattenvägar i medlemsstaterna... omfattas av den politik för gemenskapens flottkapacitet som fastställs i denna förordning".

- 3 I artikel 2.1 första stycket i förordning nr 718/1999 föreskrivs att förordningen "skall gälla lastfartyg och skjutbogerare som utför transporter för annans eller egen räkning och som är registrerade i en medlemsstat eller, om de inte är registrerade, drivs av ett företag som är etablerat i en medlemsstat". Artikel 2.2 i förordning nr 718/1999 innehåller en förteckning över fartyg och annan utrustning som "[förordningen inte]... skall gälla". Bland dessa återfinns, i artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999, "muddringsutrustning såsom bottentippningspråmar och pontoner samt flytande utrustning som tillhör byggföretag om denna utrustning inte används för transport av gods enligt artikel 1".

- 4 I artikel 4.1 i förordning nr 718/1999 föreskrivs i huvudsak att nybyggda fartyg som omfattas av denna förordning får tas i bruk under förutsättning (regeln

gammalt mot nytt) att fartygets ägare antingen utan att erhålla skrotningspremie skrotar ett visst tonnage lastkapacitet eller lämnar ett särskilt bidrag till den fond som ägarens nya fartyg tillhör.

- 5 Enligt artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 får ”[k]ommissionen... efter samråd med medlemsstaterna och de organisationer som på gemenskapsnivå företräder inlandssjöfarten undanta specialfartyg från tillämpningsområdet för punkt 1”. Det anges vidare att ”[m]ed specialfartyg avses fartyg som är speciellt och tekniskt konstruerade för att enbart transportera en viss typ av gods, fartyg som tekniskt sett inte är kapabla att transportera annat gods, varvid denna enda typ av gods som transporteras inte heller skall kunna transporteras av fartyg som inte har särskilda tekniska förutsättningar, och ägare till sådana specialfartyg skall också skriftligen förbinda sig att inte transportera annat gods på sina fartyg så länge som regeln ’gammalt mot nytt’ är tillämplig”.

Bakgrund till tvisten

- 6 Sökandena, handelsbolaget VOF Josanne och dess bolagsmän är verksamma på marknaden för sjöfart på inre vattenvägar och muddring.
- 7 Den 27 juni 2000 ansökte de hos kommissionen om undantag (nedan kallad ansökan om undantag) för ett nybyggt fartyg, benämnt Josanne, för att de skulle befrias från skyldigheten att betala det ovannämnda särskilda bidraget.
- 8 I sin ansökan om undantag angav sökandena att fartyget var ”ett efterföljande mudderverk” som huvudsakligen tjänade till ”muddring, utvinning av sand på

själva fartyget och i kar som förtöjts längs med fartyget, transport av detta material och underhåll av bottenar och vattenvägar”. De framhöll vidare detta fartygs speciella karaktär. Fartyget var nämligen utrustat med en anordning för sugning och muddring, för bearbetning av sand och grus från botten. Härav slöt sig sökandena till att ”fartyget, på grund av dess komplexa sammansättning och hinder beträffande lasten, ur teknisk och ekonomisk synvinkel inte är lämpat för transport av andra varor än de ovannämnda [sand och grus] såvida inte dess konstruktion och utrustning radikalt förändras”. De tillade slutligen att de var medvetna om att ”om fartyget skulle ändras radikalt och sedan användas för andra ändamål än de ovan beskrivna, [skulle de] vara skyldiga att följa bestämmelserna om ’gammalt mot nytt’”.

- 9 Som bilaga till sin ansökan om undantag bifogade sökandena bland annat en kopia av ett förslag till avtal mellan dem och handels- och transportbolaget Hevoo BV. Avtalsförslaget är daterat den 30 juni 2000 och är endast undertecknat av Hevoo BV:s representant (nedan kallat avtalsförslaget med Hevoo). Det framgår därav att ”[sökandena] under perioden 2000 till och med 2005 med motorfartyget Josanne skall utföra transport av fyllningssand, fyllningsjord, förorenad jord och förorenat muddringsslam och allt eventuellt sugnings- och muddringsarbete för handels- och transportbolaget Hevoo BV:s räkning från olika utvinningsplatser till olika destinationer i Europa enligt gällande tariffer”.

- 10 Genom skrivelse av den 1 september 2000 uppmärksammade kommissionen sökandena på de villkor som föreskrivs i förordning nr 718/1999 för att ett undantag skall beviljas. Kommissionen framhöll särskilt att muddringsutrustning enligt artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 kan undantas från förordningens tillämpningsområde under förutsättning att denna utrustning inte ”används för transport av gods enligt artikel 1 [i denna förordning]”. Härav slöt sig kommissionen till att det ”utan att föregripa den pågående prövningen, framgår av de översända handlingarna... att Josanne a priori inte tycktes uppfylla de

ovannämnda villkoren”. Kommissionen angav slutligen att en förteckning som nämndes i ansökan om undantag inte fanns bland de översända handlingarna.

- 11 För att råda bot på detta förbiseende tillsände sökandena den 19 september 2000 kommissionen en kopia av byggnadsplanerna beträffande Josanne.
- 12 Genom skrivelse till sökandena den 29 september 2000 angav kommissionen att dessa planer redan hade bilagts ansökan om undantag.
- 13 Med stöd av artikel 4.6 i förordning 718/1999 hänsköt svaranden den 16 oktober 2000 ansökan om undantag till Expertgruppen för reglering och främjande av gemenskapens flottkapacitet (nedan kallad expertgruppen) genom att tillsända denna en sammanfattning av ansökan. Av redogörelsen från expertgruppens möte av den 20 november 2000 framgår att den uttalat sig mot att undantag skulle beviljas för Josanne.
- 14 Genom skrivelse av den 9 februari 2001 (nedan kallat det ifrågasatta beslutet) meddelade svaranden sökandena att den inte beviljade dem det sökta undantaget.
- 15 I sitt beslut angav svaranden att enligt de uppgifter som sökandena tillhandahållit kunde Josanne inte anses som muddringsutrustning i den mening som avses i

artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 eftersom fartyget enligt avtalsförslaget med Hevoo var avsett att, förutom eventuellt sugnings- och muddringsarbete, utföra transport av fyllningssand, fyllningsjord, förorenad jord och förorenat muddringsslam. Kommissionen ansåg inte heller att Josanne uppfyllde de kriterier som föreskrevs i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 för att specialfartyg skall undantas, eftersom det hade kapacitet att "... transportera olika slags gods", och "fartygets drift bidrar således till att öka flottans kapacitet". Svaranden tillade att expertgruppen även hade uttalat sig mot ett undantagande.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 16 Sökandena har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 6 april 2001.

- 17 Förstainstansrätten (tredje avdelningen) beslutade på grundval av referentens rapport att inleda det muntliga förfarandet. Som en åtgärd för processledning anmodade förstainstansrätten parterna den 15 juli 2002 att besvara vissa frågor och att inkomma med vissa handlingar. Parterna efterkom begäran.

- 18 Parterna utvecklade först sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid den förhandling som ägde rum den 18 september 2002. Vid denna förhandling ingav sökandena och svaranden vissa handlingar. Förstainstansrätten beslutade att provisoriskt införa dessa handlingar bland handlingarna i målet men reserverade sig för det slutgiltiga beslutet i denna fråga. Förstainstansrätten begärde vidare att svaranden skulle ge in kopior av beslut och av alla tillhörande

handlingar angående ansökningar om undantag för mudderverk som antagits under åren som föregick det ifrågasatta beslutet. Svaranden efterkom denna begäran och sökandena inkom med yttrande över dessa handlingar. I yttrandet anförde sökandena två nya grunder. Mot denna bakgrund förordnade förstainstansrätten, genom beslut av den 13 december 2002, i enlighet med artikel 62 i dess rättegångsregler, att det muntliga förfarandet skulle återupptas. Rätten tillsände svaranden skriftliga frågor angående dessa handlingar. Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor beträffande dessa två nya grunder vid en andra förhandling som hölls den 30 januari 2003, vid vilken svaranden ingav vissa handlingar.

19 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet, och

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

20 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

- 21 I sin ansökan har sökandena åberopat tre grunder. De har i första hand hävdad att det ifrågasatta beslutet innebär ett åsidosättande av artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999. De har i andra hand gjort gällande att detta beslut har antagits i strid med artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 eftersom kommissionen dels anser att Josanne inte är ett specialfartyg i den mening som avses i denna bestämmelse, dels inte vederbörligen samrått med medlemsstaterna och de organisationer som på gemenskapsnivå företräder inlandssjöfarten.
- 22 I sitt yttrande över de handlingar som svarandena givit in på begäran av förstainstansrätten har sökandena anfört två nya grunder som avser åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen och av den kontradiktoriska principen.

Huruvida artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 har åsidosatts

Parternas argument

- 23 Sökandena har hävdad att svaranden har åsidosatt artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 genom att i det ifrågasatta beslutet anse att Josanne, förutom muddringsverksamhet, utför transportverksamhet avseende gods enligt artikel 1 (i förordning nr 718/1999).

- 24 Enligt sökandena ankommer det enligt artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 på kommissionen — och inte på den som ansöker om undantag — att visa att ett mudderverk ändock omfattas av förordningen på grund av att det används för transport av gods enligt artikel 1 i samma förordning. I detta hänseende kan kommissionen av ansökan om undantag och dess bilagor inte med framgång sluta sig till att Josanne har använts för transport av gods i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 25 Sökandena har för det första åberopat ett expertutlåtande som upprättats den 3 april 2001 och som bifogats ansökan.
- 26 Vidare har de gjort gällande att det, tvärtemot vad kommissionen har angett i det ifrågasatta beslutet, inte framgår av avtalsförslaget med Hevoo, vilket de för övrigt aldrig har undertecknat, att Josanne skulle användas för att utföra transport i den mening som avses i artikel 1 i förordning nr 718/1999. Det förhållandet att det däri anges att Josanne skall användas på olika platser i Europa innebär inte heller att det skall transportera sand och jord genom hela Europa.
- 27 Sökanden har i detta sammanhang anfört att det i muddringsarbete ingår att de massor som uppkommer därav transporteras av samma fartyg från utvinningsplatsen fram till den plats där massorna avlastas. De har framhållit att ett mudderverk inte ”vanligtvis” utför andra transporter än de som gäller transport för avlastning. Enligt sökandena är denna typ av transport av ett helt annat slag än ”transport av gods enligt artikel 1 [i förordning nr 718/1999]” som avses i artikel 2.2 g i samma förordning. Transport av massor från muddring vid muddringsverk utgör en helt annan marknad än marknaden för handelstransporter, det vill säga ”transport av gods enligt artikel 1 [i förordning nr 718/1999]”. För den sistnämnda transporttypen används i regel täckta pråmar och inte muddringsverk som Josanne.

- 28 Sökandena har härav slutit sig till att Josanne inte innebär någon ny kapacitet på marknaden för inlandssjötransporten av sand och jord. Tvärtom skapar Josanne genom muddringen en last som kan transporteras av täckta pråmar och ökar således utbudet på denna marknad. Sökandena har även bestritt att ett undantag för Josanne skulle ge dem någon som helst fördel i förhållande till deras konkurrenter. De har i detta hänseende upprepat att handelstransporten av gods, såsom transport av sand och jord, vanligtvis utförs av täckta pråmar. Eftersom Josanne är ett specialfartyg och följaktligen har en förhöjd konstruktionskostnad (som överstiger konstruktionskostnaden för en täckt pråm med cirka 500 000 euro) är det ur ett handelsperspektiv överhuvudtaget inte möjligt att utföra en sådan transport med Josanne.
- 29 Som svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten har sökandena för övrigt hävdatt att det även av en handling rubricerad ”förteckning över egenskaper hos anordningarna för muddring, lastning och lossning” (nedan kallad förteckningen över egenskaper) framgår att Josanne är specialiserat för enbart muddringsverksamhet. Denna förteckning har de tillställt kommissionen tillsammans med sin ansökan om undantag, men de har inte behållit någon kopia av den.
- 30 Svaranden anser att artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 utgör en undantagsbestämmelse från det allmänna system som införts genom nämnda förordning och att den därför måste tolkas restriktivt mot bakgrund av syftet med denna text. Den anser vidare att det ankommer på den som ansöker om undantag att visa att alla de villkor som föreskrivs för att detta undantag skall beviljas är uppfyllda. Med hänvisning till ansökan om undantag och till avtalsförslaget med Hevoo har svaranden gjort gällande att sökandena i förevarande fall inte har förmått visa detta och att den därför inte kunde bevilja dem det sökta undantaget. Med hänvisning till den korrespondens som utväxlats mellan svaranden och sökandena har svaranden dessutom bestritt att den under det administrativa förfarandet fått en kopia av förteckningen över egenskaper.

Förstainstansrättens bedömning

- 31 Enligt artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 skall förordningen inte gälla ”muddringsutrustning såsom bottentippningspråmar och pontoner samt flytande utrustning som tillhör byggföretag om denna utrustning inte används för transport av gods enligt artikel 1”. Begreppet transport av gods definieras i artikel 1 i denna förordning som transport ”mellan två eller flera punkter på inre vattenvägar i medlemsstaterna”.
- 32 I det ifrågasatta beslutet har svaranden inte bestritt att Josanne utgör ”muddringsutrustning” i den mening som avses i denna bestämmelse. Den har däremot ansett att sökandena inte förmått visa att Josanne inte används för ”transport av gods enligt artikel 1 [i förordning nr 718/1999]”.
- 33 Förstainstansrätten konstaterar inledningsvis, i enlighet med vad svaranden har framhållit, att artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 utgör en undantagsbestämmelse från det allmänna system som införts genom förordning nr 718/1999 och att den därför måste tolkas restriktivt mot bakgrund av syftet med förordning nr 718/1999 (förstainstansrättens dom av den 1 oktober 1998 i mål T-155/97, *Natural van Dam och Danser Container Line mot kommissionen*, REG 1998, s. II-3921, p. 31). Det är vidare med rätta som svaranden har hävdats att det ankommer på den som ansöker om undantag enligt förordning nr 718/1999 att visa att alla de villkor som föreskrivs för att detta undantag skall beviljas är uppfyllda (förstainstansrättens dom av den 1 februari 2000 i mål T-63/98, *Transpo Maastricht och Ooms mot kommissionen*, REG 2000, s. II-135, punkt 62).
- 34 Förstainstansrätten erinrar om att en rättsakts lagenlighet måste bedömas enbart mot bakgrund av de upplysningar som förelåg när rättsakten antogs (domen i det ovannämnda målet *Transpo Maastricht och Ooms mot kommissionen*, punkt 55).

Det expertutlåtande av den 3 april 2001 som sökandena givit in till förstainstansrätten och som upprättats efter det att det ifrågasatta beslutet antagits kan följaktligen inte beaktas vid bedömningen av det ifrågasatta beslutets lagenlighet. Vad gäller den förteckning över egenskaper som svaranden bestritt att den fått och som sökandena angett att de inte har sparat någon kopia av konstaterar förstainstansrätten att denna handling anges i förteckningen över bilagor till ansökan om undantag. Det framgår emellertid klart av korrespondensen mellan sökandena och svaranden, som svaranden givit in till förstainstansrätten, att denna förteckning inte finns bland de handlingar som bifogats ansökan om undantag. Sökandena kan följaktligen inte med framgång åberopa denna handling för att visa att Josanne inte kan användas för transport av gods.

35 Sedan detta klagjorts skall förstainstansrätten pröva om svaranden har gjort en felaktig bedömning genom att — på grundval av de uppgifter som sökandena lämnat den inom ramen för sin ansökan om undantag — anse att dessa inte förmått visa att Josanne inte användes för ”transport av gods enligt artikel 1 [i förordning nr 718/1999]”.

36 Det skall i detta hänseende konstateras att sökandena själva i sin ansökan om undantag meddelat kommissionen att de var verksamma ”på marknaden för inlandssjöfart och för muddring” och att Josanne var konstruerat för ”verksamhet avseende muddring, utvinning av sand på själva fartyget och i kar som förtöjts längs fartyget, transport av detta material och underhåll av bottenar och vattenvägar”. De angav vidare i denna ansökan att fartyget var en ”multi-funktionell maskin” som bland annat var utrustad med ”anordningar för olika behandling av sand och grus” samtidigt som de angav att ”fartyget ur teknisk och ekonomisk synvinkel inte var lämpat för transport av andra varor än de ovannämnda såvida inte dess konstruktion och utrustning radikalt förändrades”. Vidare används i fartygets ritningar, som sökandena gav in till kommissionen med ansökan om undantag, termen Beunschip (motordriven pråm) för att beskriva Josanne. Vid förhandlingen den 30 januari 2003 framhöll svaranden emellertid, utan att bli emotsagd på denna punkt, att det förhållandet att denna term använts inte uteslöt att fartyget kunde användas för handelstransport.

- 37 Det framgår dessutom av avtalsförslaget med Hevoo, vilket bifogats som bilaga till ansökan om undantag, att bolaget Hevoo BV är ett "bolag för transport av gods för konstruktion av vattenvägar, vägar och infrastruktur i betong" ["Handel in vervoer van materialen t.b.v. water-, wegen- en betonbouw"]. Enligt detta avtalsförslag skall sökandena under perioden 2000—2005 med motorfartyget Josanne utföra transport av fyllningssand, fyllningsjord, förorenad jord och förorenat muddringsslam och allt eventuellt sugnings- och muddringsarbete för handels- och transportbolaget Hevoo BV:s räkning från olika utvinningsplatser till olika destinationer i Europa enligt gällande tariffer. Det angavs vidare däri att bolaget Hevoo BV skulle organisera "lastning på och lossning från fartyget".
- 38 Av ovanstående framgår följande. Det är riktigt att sökandena i sin ansökan om undantag angav att Josanne skulle användas huvudsakligen för muddringsverksamhet. Inte desto mindre var det flera uppgifter i nämnda ansökan, i fartygets ritningar och i avtalsförslaget med Hevoo som bifogats ansökan, som tydde på att fartyget kunde och skulle användas — förutom för muddringsverksamhet — för verksamhet avseende transport av gods.
- 39 Vid förhandlingen den 18 september 2002 medgav sökandena för övrigt att dessa olika uppgifter kunde ge upphov till förvirring eftersom man av dem kunde dra slutsatsen att längre transporter förekom.
- 40 Det är först i förfarandet vid förstainstansrätten som sökandena i sak har framfört att den transportverksamhet som det var fråga om i ansökan om undantag och i avtalsförslaget med Hevoo var begränsad till transport av muddringsmassor, vilken verksamhet skulle anses ingå i muddringsverksamheten. Svaranden har inte bestritt att transport av muddringsmassor kan anses ingå i muddringsverksamhet om transporten är klart och strikt begränsad till vad som krävs för att fullgöra denna verksamhet. Såsom svaranden med fog har framhållit har sökandena emellertid inte på något sätt inom ramen för sin ansökan om undantag närmare angett arten och omfattningen av den transportverksamhet

som avsågs med Josanne. Tvärtom kunde svaranden rimligen, på grundval av de uppgifter som sökandena lämnat inom ramen för sin ansökan om undantag, anse att Josanne, förutom muddringsverksamhet, kunde och skulle utföra verksamhet i form av transport av gods enligt artikel 1 i förordning nr 718/1999, det vill säga transport av gods mellan två eller flera punkter på inre vattenvägar i medlemsstaterna.

- 41 Artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 skall således tolkas restriktivt med beaktande av syftet med nämnda förordning såsom det anges i dess första skäl, nämligen att minska överkapaciteten hos inlandssjöfartens flottor. Med hänsyn härtill har sökandena inte förmått visa att kommissionen gjort en felaktig bedömning när den ansåg att Josanne, förutom muddringsverksamhet, även användes för transport av gods enligt artikel 1, och att den undantagsbestämelse som sökandena åberopade inte var tillämplig på dem.
- 42 Sökandenas yrkande kan således inte bifallas på denna grund.

Huruvida artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 har åsidosatts eftersom kommissionen ansett att Josanne inte är ett specialfartyg

Parternas argument

- 43 Sökandena anser att kommissionen har åsidosatt artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 eftersom den i det ifrågasatta beslutet ansett att Josanne kunde transportera olika typer av gods och således inte var ett specialfartyg i den mening som avses i den bestämmelsen.

- 44 Enligt sökandena framgår det för det första av de handlingar som tillställts svaranden att Josanne är ett fartyg som speciellt och tekniskt konstruerats för transport av en enda sorts gods, nämligen muddringsmassor (eller muddrings-slam). Att olika handlingar i målet tyder på att Josanne skall transportera bland annat fyllningssand och fyllningsjord föranleder inte någon annan bedömning. Det är nämligen med hänsyn till senare användning av muddringsmassorna som olika uttryck använts i handlingarna. Enligt sökandena handlade det emellertid, i samtliga fall, om en enda "typ av gods" i den mening som avses i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999, det vill säga material som uppstår vid muddringsarbete. De har upprepat att Josanne var såväl tekniskt som ekonomiskt inkapabelt att transportera andra godstyper.
- 45 Sökandena har för det andra gjort gällande följande. Josanne konkurrerar inte med fartyg som konstruerats för godstransport som inte har sådana tekniska förutsättningar som avses i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 eftersom endast muddringsmassor kan lastas på ett mudderverk. Det är således dels så att ett mudderverk inte transporterar annat gods än muddringsslam, dels så att ett icke-specialiserat fartyg som saknar de särskilda tekniska anordningarna för muddring inte kan transportera muddringsslam, och det skulle för övrigt inte få erforderligt tillstånd för att utföra transporter av dessa material.
- 46 Svaranden har hänvisat till ansökan om undantag och till avtalsförslaget med Hevoo och har gjort gällande att sökandena inte har visat att Josanne var ett specialfartyg i den mening som avses i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999.

Förstainstansrättens bedömning

- 47 Enligt artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 får kommissionen undanta specialfartyg från förordningens tillämpningsområde och följaktligen befria deras

ägare från skyldigheten att betala det särskilda bidrag som föreskrivs i nämnda förordning, när det är fråga om "specialfartyg". Det preciseras vidare att dessa fartyg skall vara "speciellt och tekniskt konstruerade för att enbart transportera en viss typ av gods" och att de skall vara "tekniskt sett [inkapabla] att transportera annat gods, varvid denna enda typ av gods som transporteras inte heller skall kunna transporteras av fartyg som inte har särskilda tekniska förutsättningar, och ägare till sådana specialfartyg skall också skriftligen förbinda sig att inte transportera annat gods på sina fartyg så länge som regeln 'gammalt mot nytt' är tillämplig".

48 Förstainstansrätten skall således pröva om kommissionen i förevarande fall har gjort en felaktig bedömning när den på grundval av ansökan om undantag och bilagorna därtill fann att sökandena inte förmått visa att Josanne var ett specialfartyg i den mening som avses i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999.

49 Med hänsyn till denna bestämmelses undantagskaraktär skall de principer om tolkning och fördelning av bevisbördan som nämnts ovan i punkt 33 tillämpas i detta sammanhang. Likaså är det endast de uppgifter som förelåg när det ifrågasatta beslutet antogs som skall beaktas.

50 Förstainstansrätten erinrar till en början om att det följer av ansökan om undantag att Josanne kunde transportera sand och grus (se punkt 36 ovan). Det skall likaså erinras om att det i avtalsförslaget med Hevoo angavs att Josanne skulle utföra "transport av fyllningssand, fyllningsjord, förorenad jord och förorenat muddringsslam... från olika utvinningsplatser till olika destinationer i Europa" och att bolaget Hevoo BV skulle organisera "lastning på och lossning från fartyget".

51 På grundval av dessa uppgifter kunde kommissionen rimligtvis sluta sig till att Josanne inte var speciellt och tekniskt konstruerat för att enbart transportera en

viss typ av gods utan att fartyget tvärtom var avsett för transport av flera godstyper. Även om, vilket sökandena framhållit, all den muddringsmassa som transporterades till närmsta avlastningsplats skulle anses utgöra ”en viss typ av gods” i den mening som avses i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 är det inte desto mindre så att det framgår av det uttryckssätt som använts i avtalsförslaget med Hevoo att Josanne inte bara skulle transportera material som tagits ur vattnet under muddringsarbetet utan även gods som lastats på annat sätt än genom sådant förfarande. Mot den bakgrunden kunde kommissionen med rätta anse att dessa olika material under alla förhållanden inte kunde anses som ”en enda typ av gods” i den mening som avses i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999.

- 52 På grundval av de uppgifter som sökandena översände inom ramen för det administrativa förfarandet kunde kommissionen likaså rimligen sluta sig till att Josanne ”tekniskt sett [inte var kapabelt] att transportera annat gods”. Tvärtom kunde dessa uppgifter snarare förstås så att Josanne var kapabelt att förutom muddringsverksamhet utföra transport av annat gods såsom sand, jord eller grus. Det förhållandet som sökandena åberopat att Josanne ekonomiskt sett inte var kapabelt att transportera andra varor är inte tillräckligt för att vederlägga denna slutsats. Det framgår nämligen uttryckligen av artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 att undantag endast kan beviljas för fartyg som ”tekniskt sett inte är kapabla” att transportera annat gods.
- 53 På grundval alltså av de uppgifter som fanns i ansökan om undantag och i bilagorna därtill kunde svaranden med fog anse att Josanne inte heller uppfyllde villkoret att den ”enda typ av gods som transporteras inte heller [kan] transporteras av fartyg som inte har särskilda tekniska förutsättningar”. Sökandena har nämligen inte bestritt att material som det som nämns i föregående punkter även kan transporteras av icke specialiserade fartyg.

- 54 Sökandena har således inte på sätt som ålegat dem förmått visa att kommissionen har överskridit gränserna för sin befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar när den på grundval de uppgifter som sökandena tillhandahållit fann att Josanne inte uppfyllde de villkor som föreskrivs i artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 för undantag för specialfartyg.
- 55 Sökandens yrkande kan således inte heller bifallas på denna grund.

Huruvida artikel 4.6 i förordning nr 718/1999 har åsidosatts på grund av att kommissionen inte vederbörligen samrått med medlemsstaterna och de organisationer som på gemenskapsnivå företräder inlandssjöfarten

Parternas argument

- 56 I sin ansökan har sökandena hävdat att svaranden, enligt det ifrågasatta beslutet, har rådfrågat expertgruppen och att denna har uttalat sig mot undantag. Men, har sökandena påpekat, det anges inte i det ifrågasatta beslutet av vilka skäl eller på vilken grund expertgruppen uttalat sig på detta sätt.
- 57 Som reaktion på de handlingar som bifogades svaromålet, nämligen dels ett utdrag från den begäran om utlåtande som svaranden tillsände expertgruppen den 16 oktober 2000, dels ett utdrag från redogörelsen från denna grupps sammanträde av den 20 november 2000 (se punkt 13 ovan) har sökandena i sin

replik gjort gällande att svaranden inte vederbörligen har samrått med expertgruppen. De anser, för det första, att svaranden inte tillsänt expertgruppen hela ansökan om undantag med alla de uppgifter som denna innehöll och, för det andra, att expertgruppens utlåtande inte innehåller någon som helst motivering.

- 58 Svaranden har genmält att den när den anlidade expertgruppen den 16 oktober 2000 noggrant beskrev innehållet i ansökan om undantag och att den beredde varje ledamot av expertgruppen som så önskade tillfälle att ta del av Josanne ritningar.

Förstainstansrättens bedömning

- 59 Vad för det första gäller den kritik som riktats mot att inte hela ansökan om undantag översändes till expertgruppen finner förstainstansrätten följande. Även om expertgruppens utlåtande inte är bindande för institutionen är det inte desto mindre ett väsentligt formkrav att denna grupp anlitas. Att det kravet åsidosätts inverkar på lagenligheten av det slutgiltiga beslutet om det slås fast att vissa väsentliga uppgifter inte har översänts, vilket medfört att den rådgivande kommittén inte kunnat fatta sitt beslut med full sakkännedom, det vill säga utan att ha vilseletts på någon viktig punkt på grund av fel eller utelämnanden (se, i ett konkurrensrättsligt sammanhang, förstainstansrättens dom av den 10 juli 1991 i mål T-69/89, RTE mot kommissionen, REG 1991, s. II-485, punkt 23, svensk specialutgåva, volym 11, s. 149, och av den 6 oktober 1994 i mål T-83/91, Tetra Pak mot kommissionen, REG 1994, s. II-755, punkt 37, svensk specialutgåva, volym 13, s. 105).
- 60 Det är riktigt att svaranden, när den anlidade expertgruppen, endast tillsände denna en sammanfattning av ansökan om undantag och inte hela ansökan med

bilagorna därtill. Svaranden har emellertid vid förhandlingen den 18 september 2002 bekräftat att handlingarna om ansökan om undantag från förordning nr 718/1999 i sin helhet alltid hålls tillgängliga för expertgruppens ledamöter vid gruppens sammanträden och att så även var fallet i förevarande fall.

- 61 Förstainstansrätten har dessutom frågat sökandena, vilka har bevisbördan, vilka väsentliga uppgifter som enligt deras uppfattning svaranden har underlåtit att översända till expertgruppen. De har i detta hänseende endast angett dels den handling som det i punkt 34 ovan har fastslagits att de inte förmått visa har tillsänts kommissionen med deras ansökan om undantag, dels en förteckning som bifogades ansökan om undantag innehållande namn på de företag med vilka de avsåg bedriva sin verksamhet. De har närmare angett att expertgruppens ledamöter borde känna till att det var fråga om företag som ”i allmänhet” var verksamma på muddringsområdet. Förstainstansrätten finner det härvid tillräckligt att konstatera att namnen på alla dessa företag även hade återgetts i själva ansökan om undantag och att expertgruppens ledamöter således kunde ta del av dem.
- 62 Vad för det andra gäller kritiken mot att gruppens utlåtande inte är motiverat erinrar förstainstansrätten om att en sådan brist, när det gäller ett utlåtande som inte utgör en rättsakt som går någon emot utan endast en icke-bindande handling, inte kan innebära att det ifrågasatta beslutet är rättsstridigt. Det skulle nämligen endast vara i den situation då det i det ifrågasatta beslutet hänvisades till ett icke-motiverat utlåtande och beslutet i sig inte innehöll en självständig och tillräcklig motivering som det sistnämnda skulle anses sakna motivering.
- 63 Försåvitt sökanden i själva verket söker visa att det ifrågasatta beslutet saknar motivering eftersom det i det inte anges varför expertgruppen uttalat sig mot det önskade undantaget erinrar förstainstansrätten om följande. Eftersom expert-

gruppens utlåtande inte är bindande för kommissionen och gruppen och kommissionen i förevarande fall inte har skilda uppfattningar kan sökandena inte kritisera svaranden för att den inte på ett detaljerat sätt har informerat dem om expertgruppens uppfattning.

- 64 Sökandenas yrkanden kan således inte heller bifallas på denna grund.

Huruvida icke-diskrimineringsprincipen och den kontradiktoriska principen har åsidosatts

Parternas argument

- 65 I sitt yttrande över de handlingar som svaranden gav in efter förhandlingen den 18 september 2002 angående dess beslutspraxis i fråga om ansökningar om undantag för mudderverk under de föregående åren har sökandena gjort gällande att icke-diskrimineringsprincipen och den kontradiktoriska principen har åsidosatts genom det ifrågasatta beslutet.
- 66 Enligt dem framgår det nämligen av dessa handlingar att kapaciteten att transportera gods även hade behandlats under det administrativa förfarandet beträffande andra mudderverk som var likvärdiga med Josanne eftersom de hade en jämförbar utrustning. Till skillnad från förevarande fall prövade kommissionen ansökningarna om undantag för de andra mudderverken mycket

omsorgsfullt. Bland annat lät kommissionen de berörda parterna inkomma med kompletterande uppgifter beträffande fartygen, och den begärde ytterligare uppgifter av de behöriga nationella myndigheterna för att på så sätt försäkra sig om att dessa fartyg inte användes för godstransport och för att de begärda undantagen skulle kunna beviljas. Enligt sökandena var svaranden således skyldig att behandla Josannes fall på samma sätt. Beträffande skrivelsen av den 1 september 2000 gjorde sökandena vid förhandlingen den 30 januari 2003 gällande att den inte var tillräckligt precis och inte innehöll en uttrycklig anmodan att inkomma med ytterligare uppgifter.

67 Svaranden har framhållit att sökandena inte åberopat åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen och den kontradiktoriska principen i sin ansökan. Enligt svaranden skall dessa grunder därför avvisas.

68 Svaranden anser under alla förhållanden att dessa grunder saknar fog. Svaranden anser att Josannes fall inte är jämförbart med de andra mudderverksfallen. Svaranden menar nämligen att det, till skillnad från ansökningarna om undantag för de andra fartygen och med hänsyn till de uppgifter som sökandena tillhandahållit, i Josannes fall var uppenbart att detta fartyg inte uppfyllde villkoren för att undantas och för att dess ägare skulle befrias från skyldigheten att betala det särskilda bidrag som föreskrivs i förordning nr 718/1999. Svaranden har vidare gjort gällande att den genom skrivelsen av den 1 september 2000 erinrade sökandena om villkoren för att befrias från skyldigheten att betala det särskilda bidraget och påpekade för dem att något undantag inte kunde beviljas på grundval av de uppgifter som den förfogade över. Kommissionen har således berett sökandena tillfälle att redovisa sin ståndpunkt innan den fattade beslut beträffande ansökan om undantag. Svaranden anser dessutom att detta fall kan jämföras med det som gav upphov till förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i mål T-109/94, Windpark Groothusen mot kommissionen (REG 1995, s. II-3007), punkt 48. I det målet slogs det fast att kommissionen, i fråga om finansiellt stöd, inte är skyldig att låta parterna yttra sig innan den uttalar sig om stödets beviljande.

Förstainstansrättens bedömning

- 69 Vad gäller frågan huruvida grunderna kan tas upp till sakprövning erinrar förstainstansrätten om att nya grunder enligt artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.
- 70 I förevarande fall har sökandena åberopat de aktuella grunderna med utgångspunkt i de faktiska omständigheter som svaranden lagt fram i samband med en processledningsåtgärd som förstainstansrätten förordnade om vid förhandlingen den 18 september 2002, vilka omständigheter sökandena inte har kunnat få kännedom om på annat sätt.
- 71 Förstainstansrätten tillåter följaktligen att dessa grunder åberopas (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 14 maj 1998 i mål C-259/96 P, rådet mot De Nil och Impens, REG 1998, s. I-2915, punkt 31, av den 15 oktober 2002 i de förenade målen C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P och C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl., REG 2002, s. I-8375, punkterna 369—378, och förstainstansrättens dom av den 28 september 1999 i mål T-141/97, Yasse mot BEI, REGP 1999, s. I-A-177 och s. II-929, punkt 127).
- 72 Vad gäller frågan huruvida grunden avseende att icke-diskrimineringsprincipen har åsidosatts är välgrundad erinrar förstainstansrätten om att denna princip innebär förbud mot att lika situationer behandlas olika och att olika situationer behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (förstainstansrättens dom av den 11 september 2002 i mål T-13/99, Pfizer Animal Health mot rådet, REG 2002, s. II-3305, punkt 478).

- 73 I förevarande fall är det med rätta som sökandena har framhållit att det av de handlingar som svaranden givit in framgår att kommissionen i de andra fallen med mudderverk som ansökt om undantag från förordning nr 718/1999, under de år som föregick det ifrågasatta beslutet, prövade handlingarna mer ingående än den gjorde i Josannes fall innan de begärda undantagen beviljades. Kommissionen har nämligen, från fall till fall, anmodat de berörda parterna att inkomma med kompletterande uppgifter om det aktuella fartygets utrustning eller om dess användning och/eller sänt begäran om ytterligare uppgifter till behöriga nationella myndigheter. I vissa fall har kommissionen även anmodat dessa myndigheter att företa inspektioner på fartyget för att försäkra sig om att de lämnade uppgifterna var riktiga.
- 74 Dessutom är det också riktigt som sökandena har anfört att ansökningar om undantag beträffande dessa andra fartyg i viss utsträckning innehåller uppgifter av vilka man skulle kunna sluta sig till att dessa fartyg även kunde användas för godstransport. Som svar på förstainstansrättens frågor har svaranden själv medgett att den i ett första skede tvivlade på att de berörda parternas uppgifter var riktiga och att dessa tvivel endast har kunnat undanröjas tack vare de uppgifter som erhållits. Av dessa handlingar framgår även att kommissionen, beträffande en del av de berörda fartygen, har beviljat undantag samtidigt som expertgruppen eller de behöriga nationella myndigheterna har framfört tvivel om huruvida dessa fartyg uppfyllde alla de fastslagna villkoren.
- 75 Av en noggrann jämförelse mellan de olika ansökningarna om undantag beträffande de andra mudderverken och sökandenas ansökan om undantag för Josanne framgår emellertid klart följande. Även om, såsom svaranden medgett, dessa andra ansökningar i viss mån kunde ge upphov till tvivel om huruvida dessa fartyg kunde bli föremål för undantag enligt förordning nr 718/1999 innehöll inte någon av dessa ansökningar, såsom var fallet med Josanne (se i detta hänseende punkterna 36—38 och 50—53 ovan), en mängd klara och tydliga indikationer på att dessa fartyg, förutom muddring, även kunde och skulle användas för transport av diverse gods.

- 76 I en sådan situation kan svaranden inte kritiseras för att den har behandlat ansökan om undantag beträffande Josanne på ett annat sätt än ansökningarna beträffande de andra fartygen. Talan kan följaktligen inte vinna bifall på grunden avseende åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen.
- 77 Vad gäller frågan huruvida grunden avseende åsidosättande av den kontradiktorska principen är välgrundad erinrar förstainstansrätten om följande. Iakttagandet av rätten till försvar i alla förfaranden som inleds mot en person, och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot, utgör enligt fast rättspraxis en grundläggande gemenskapsrättslig princip som skall säkerställas även i avsaknad av reglering av förfarandet i fråga. Iakttagandet av denna princip innebär ett krav på att denne bereds tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt tillkännage sin ståndpunkt, åtminstone beträffande de omständigheter som kommissionen har anfört mot honom för att motivera sitt beslut (se förstainstansrättens dom av den 10 maj 2001 i de förenade målen T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 och T-147/99, Kaufring m.fl. mot kommissionen, REG 2001, s. II-1337, punkterna 151 och 153 och däri angiven rättspraxis).
- 78 I motsats till vad svaranden har hävdad kan förevarande fall inte jämföras med det som gav upphov till domen i målet Windpark Groothusen mot kommissionen, ovan nämnt i punkt 68. I det målet handlade det om en ansökan som givits in på den berörda personens initiativ för att ett finansiellt stöd skulle beviljas. I förevarande fall är sökandena enligt förordning nr 718/199 skyldiga att betala det särskilda bidraget och måste ansöka hos kommissionen om att undantas från denna skyldighet. I det ovannämnda målet fattades det omtvistade beslutet i en situation där hundratals ansökningar hade granskats. Såsom svaranden bekräftade vid förhandlingen den 30 januari 2003 är så inte fallet i förevarande mål.
- 79 I förevarande mål har kommissionen, genom skrivelse av den 1 september 2000, bekräftat att den mottagit ansökan om undantag och den har uppmärksammat

sökandena på villkoren i förordning nr 718/1999 för att ett undantag skall beviljas. Kommissionen framhöll särskilt det förhållandet att muddringsutrustning enligt artikel 2.2 g i förordning nr 718/1999 kan undantas från förordningens tillämpningsområde under förutsättning att ”denna utrustning inte används för transport av gods enligt artikel 1 [i denna förordning]” (kursivering i originaltexten). Kommissionen preciserade också att ett undantag endast kunde beviljas ”på villkor att mudderverket används uteslutande för muddrings- och underhållsarbete och för arbete med att utvinna sand”. Kommissionen angav avslutningsvis att ”utan att föregripa den pågående prövningen, framgår det av de översända handlingarna... att Josanne a priori inte tycks uppfylla de ovannämnda villkoren”.

80 Genom att agera på det sättet har svaranden på ett tillräckligt klart och tydligt sätt angett för sökandena att uppgifterna i ansökan om undantag och dess bilagor inte gav underlag för slutsatsen att Josanne uteslutande användes för muddringsverksamhet eftersom fartyget även kunde användas för transport av gods enligt artikel 1 i förordning nr 718/1999.

81 Försåvitt sökandena har hävdad att denna skrivelse av den 1 september 2000 inte innehöll en uttrycklig anmodan att inkomma med kompletterande uppgifter anser förstainstansrätten följande. Även om principen om att rätten till försvar innebär ett antal processuella skyldigheter för nationella myndigheter och gemenskapsmyndigheter kräver den även en ansträngning av den berörda parten. Om denna part anser att dess rätt till försvar inte tillräckligt har iakttagits under det administrativa förfarandet, ankommer det på denna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att så blir fallet eller åtminstone i god tid påtala detta för den behöriga myndigheten (förstainstansrättens dom av den 11 juli 2002 i mål T-205/99, Hyper mot kommissionen, REG 2002, s. II-3141, punkt 59).

- 82 Förstainstansrätten anser således att sökandena, såsom ekonomiska aktörer som underrättats, har beretts tillfälle att redovisa sin ståndpunkt innan det ifrågasatta beslutet fattades. Följaktligen kan talan inte heller vinna bifall på grunden som avser att den kontradiktoriska principen har åsidosatts.
- 83 Eftersom talan inte kan bifallas på någon av de grunder som har anförts mot det ifrågasatta beslutet, skall talan ogillas i sin helhet.
- 84 Vad för övrigt gäller de handlingar som sökandena givit in vid förhandlingen den 18 september 2002 (se punkt 18 ovan) anser förstainstansrätten att dessa saknar betydelse för tvistens lösning.

Rättegångskostnader

- 85 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökandena skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökandena har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

följande dom:

- 1) Talan ogillas.
- 2) Sökandena skall bära sina rättegångskostnader och ersätta svarandens rättegångskostnad.

Lenaerts

Azizi

Jaeger

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 8 maj 2003.

H. Jung

Justitiesekreterare

K. Lenaerts

Ordförande